

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Pedagogisk omsorg

Läsår 2018-2019

Antagen
Mariestad
2018-10-29

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder.....	5
2.1 Undersök.....	5
2.2 Analysera.....	6
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	7
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet).....	8
3.1 Barns/elevs delaktighet.....	8
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	8
3.3 Medarbetares delaktighet.....	8
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling.....	8
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår	11
5.1 Följ upp och utvärdera.....	11
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder.....	11
6. Referenser.....	13
7. Bilagor.....	14
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	14
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	17
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	19

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Pedagogiska omsorgs plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Förskolechef tillsammans med dagbarnvårdarna ansvarar för framtagandet av planen för organisationen.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Undersökning om det finns risker för diskriminering, kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Risker finns alltid bland barnen i gruppen. Under hösten har vi grupper med övervägande små barn vilket gör att situationerna ter sig på ett sätt än i förhållande till om barnen varit äldre.

Några speciella områden vi uppmärksammat är:

Könsidentitet

Vi ser att barnen kan ha en stereotyp inställning till kön/genusperspektiv. (t.ex. tjejsak/killsak, tjejkläder/killkläder, yrken, idrott och intressen). Vi har en uppgift att vara en motvikt till hemmens ställningstaganden.

Ålder

Här ser vi att vi behöver fortsatt fokusera för att förändra vårt förhållningssätt. Vi är inte färdiga i reflektandet över vårt förhållningssätt utan behöver fortsätta att göra det både enskilt och tillsammans.

Sexuell läggning

Vi behöver vara goda förebilder. Viktigt att vi tänker på hur vi uttrycker oss.

Kränkande och diskriminerande behandling

Vi upplever att kränkningar kan förekomma vid tillfällen då vi pedagoger inte är närvarande.

Våra små barngrupper ger oss goda förutsättningar för att finnas nära barnen men att vi arbetar ensamma begränsar oss i vissa situationer.

Funktionsnedsättning

Vår miljö är inte alltid anpassad för barn med funktionsnedsättning men vi har som mål att göra det så långt det är möjligt utifrån barnens behov.

Vår innemiljö kan vi anpassa efter behov i större utsträckning.

Sexuell läggning

När barnen beskriver sina familjer, så blir det naturligt att prata om hur olika en familj kan se ut.

Vi behöver tänka på att använda ordet vårdnadshavare för att ingen ska känna sig diskriminerad.

Etnisk och religiös tillhörighet

Vi ska vara nyfikna och genuint intresserade av det barnen berättar, och får då intressanta diskussioner tillsammans med barnen. Vi ska ställa frågor till vårdnadshavare vid behov.

Religion eller annan trosuppfattning

Vi behöver lära oss mer om andra religioner.

Fråga under inskolningen om vi behöver tänka på något särskilt utifrån barnets religion eller våra traditioner.

2.2 Analysera

Analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Vi har förmånen av att ha små grupper med barn som gör att vi finns nära barnen och kan förebygga och reda ut de situationer som uppstår eller är på väg att uppstå. Vi arbetar ständigt med att förebygga olika situationer genom att skapa andra situationer där de inte uppstår kränkningar av olika slag.

Kön

Vi ser att vi har en viktig roll att fylla genom att vara goda förebilder och samtala om det som barnen uppmärksammar och säger. Vi har även en roll gentemot vårdnadshavarna att uppmärksamma dom på det som barnen säger eller uttrycker.

Ålder

Vi behöver synliggöra vårt förhållningsätt när det gäller ålder och diskutera olika situationer. Ska det spela roll hur stor eller lite man är? Kanske ska vi inte benämna åldern utan vad det är barnet kan och vill just här och nu.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Påtala, uppmärksamma och samtala med barnen om de situationer som uppstår.	Direkt när situationer uppstår.	Dagbarnvårdare
Hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor och medvetet använda STOPP.	Dagligen	Dagbarnvårdare
Uppmuntra barnen att våga vara som dom är och vill vara och genom detta skapa delaktighet.	I alla situationer.	Dagbarnvårdare
Synliggöra att det är ok att leka med alla saker och alla lekar.	Dagligen	Dagbarnvårdare
Erbjuda material som alla kan leka med och är tillgängligt för alla.	Dagligen	Dagbarnvårdare

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Tänka på hur man som pedagog uttrycker sig i fråga om yrken och intressen (genus)	Dagligen	Dagbarnvårdare
Var observant på och reflektera över hur jag som pedagog uttrycker mig när det gäller ålder (stor/liten).	Dagligen	Dagbarnvårdare

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

- Samtala med barnen om hur man ska vara mot varandra
- Uppmärksamma goda handlingar och ge mycket beröm.
- Vara goda förebilder.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

- Informera om planen och hur vi arbetar med den direkt till vårdnadshavarna och vid samtalstillfällen lyssna in och reflektera över åsikter och tankar som vårdnadshavarna har och tar med dessa tankar i framtagandet av planen.
- Tydligt informera om vart den finns att ta del av, i samtal, ev. på föräldramöte eller genom skriftlig information.

3.3 Medarbetares delaktighet

Framtagandet av planen görs i arbetsgruppen genom reflektion och resultat av tidigare års plan men också genom observationer av den barngrupp man har just nu. Alla dagbarnvårdare deltar och vi följer upp med diskussioner på APT, då planen mot diskriminering och kränkande behandling finns med som en stående punkt på dagordningen. Det är viktigt för att planen ska vara levande i vardagen.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning och/eller diskriminering ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Förskolechef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Förskolechef gör en utredning och skickar blanketten (Anmälan till nämnd) till nämnden och chef för förskola och pedagogisk omsorg. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska förskolechef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

Rutiner för när personal kränker, diskriminerar eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till förskolechef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i "Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling". Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Förskolechef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Förskolechef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(förskolechef)
- Ev. polisanmälan av förskolechef.
- Alla insatser ska dokumenteras av förskolechef.
- Förskolechef skickar "Anmälan till nämnd"

Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela förskolan.
- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela förskolechef.
- Har barnet blivit kränkt av förskolechef?
Meddela chef för förskola och pedagogisk omsorg,
Annica Henrysson, 0501-75 67 27.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Uppföljning och utvärdering avseende föregående läsårs undersökning och analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Främjande

Vårt arbete med de främjande aktiva åtgärderna fungerar automatiskt, och faller sig naturligt att jobba med.

Vi påminner oss om att erbjuda material som passar till åldersgruppen och utveckling. Att lära ut STOPP ordet och betydelsen av det har blivit en främjande handling.

Förebyggande

Mycket av det vi planerade som förebyggande åtgärder är nu mera automatiska t.ex. hur man uttrycker sig i fråga om familjekonstellationer, sexuell läggning, genus, yrken o intresse. Men också att prata om hur man ska vara som kompis och användningen av STOPP ordet.

Delaktighet

Det vi däremot ser att vi fortfarande får vara observanta på, är hur vi uttrycker oss när det gäller ålder, samt att vi fortfarande får vara uppmärksamma på förekomsten av kränkningar.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Påtala, uppmärksamma och samtala med barnen om de situationer som uppstår.	Ja	Det är genomfört men när nya barn kommer in i verksamheten behöver detta vara aktivt arbete igen.
Hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor.	Ja men ständigt pågående	Ett ständigt pågående arbete i en barngrupp och utefter behov och utveckling

Uppmuntra barnen att våga vara som dom är och vill vara.	Ja men ständigt pågående	Har genomförts under året i uppkomna diskussioner men är ständigt pågående.
Synliggöra att det är ok att leka med alla saker och alla lekar.	Ja men ständigt pågående	Finns alltid i en barngrupp men blir mer eller mindre aktuellt i olika perioder hos barnen.
Erbjuda material som alla kan leka med och är tillgängligt för alla.	Ja	Genomfört efter varje dagbarnvårdarnas möjlighet i det egna hemmet
Tänka på hur man som pedagog uttrycker sig i fråga om familjekonstellationer, yrken och intressen (sexuell läggning)	Ja men ständigt pågående	Det har blivit en större medvetenhet om hur man uttrycker sig och hur det påverkar barnen och ger alternativa värderingar, gentemot hemmens
Prata mycket om hur man ska vara som kompis	Ja men ständigt pågående	I barngrupperna är många barn små och det kräver att man vägleder barnen i relationerna

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.